

TELEGRAFUL ROMAN.

Apore Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

la „Tel. Rom.“ într-una cu suplimentul „Fóia Pedagogică“
Pentru Sibiin pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiin, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Să păstrăm ce avem.

În fine am ajuns să putem dice și noi românii: avem ceva; deci să căutăm căi și mijloce, ca să putem păstra ceea-ce avem.

Fericiți suntem, că o putem dice acésta, fericirea acésta însă se nu ne opréscă în neobosita noastră activitate de a aduna.

Abia după crâncena revoluțiune dela 1848 am început a respira mai liber și noi românii din Ardeal, și a ne îngriji de îmbunătățirea sorții noastre.

Nemuritoriul Șaguna marele arhieru ortodox, marele român, în cele din urmă de organul Asociațiunei transilvane persiflatul Șaguna, încă prin anii primi ai înțelepte sale păstoriri, între multele sale afaceri bisericesci a cugetat și la adunarea comorilor noastre naționale, cari dăceau aruncate prin podurile bisericilor și pe la unii particulari, cari le păstrau ca scumpe relicuii naționale și familiare.

Nemuritoriul Șaguna a dat cerculariu cătră clerul și poporul său credincios, ca să adune manuscrisele, cărțile, icónele vechi și să le trimită la reședința episcopéscă spre a fi păstrate aici și ferite de peire.

Mintea ageră a marelui român contempla monumentele noastre naționale, începuturile literaturii, începuturile culturii noastre, prevedea un timp, când la rațele mai calde ale sórelui vom avea și noi românii o sórte mai blândă, și vom începe mai mulți a lucra pentru conservarea tradițiunilor noastre naționale.

Insuflețiți de pilda arhierului bun, mulți s'au pus pe lucru, și între toți cel mai activ, Ioan Cav. de Pușcariu a adunat diplomele de nobilime ale românilor din timpurile trecute, ca să putem dovedi calumniatorilor nostri de tot soiul de ađi, că și noi am luat parte activă în vieța acestui stat, și noi am jertfit sânge și avere pentru susținerea lui, și noi am produs fapte, cari au îndemnat pe domnitorii acelor timpuri trecute, să ne recunoscă și să se ne distingă.

De ce nationalism înflăcărat au fost conduși acești ómeni, și toți aceia, cari au adunat acte, cărți, manuscrise, documente și diplome vechi, cu câtă perseveranță au lucrat ei în o vieță întrégă, numai puținii dintre noi o au putut înțelege, o au știut aprefia, și au și recunoscut meritul acestora.

Organul Asociațiunei transilvane, diarul „Transilvania“ în numărul prim din anul curinte pune în perspectivă ridicarea unei „case naționale“ pe terenul, care s'a procurat în nemijlocita apropiere a scólei civile de fete.

Casa acésta națională va avé să păstreze ceea-ce ni s'a conservat prin îngrijirea bărbaților nostri cu prevederi și cu inimă pentru bunul nume al poporului român.

Vom avé deci un museu național unde vom depune spre păstrare monumentele trecutului nostru, biblioteca Asociațiunii, și în cele din urmă vom reflecta și la folosul practic, având o casă a noastră unde ne vom puté aduna, și nu vom mai cerși pela străini.

Vom avé deci să păstrăm ceea ce avem și din mila lui Dumnezeu și preîn-

grijirea bărbaților nostri luminați, noi avem ce să păstrăm.

Deși e puțin, ce avem, și deși lucrul principal va fi să mai adunăm, totuși avem ce să păstrăm.

Lucrul principal va fi și în viitor să adunăm mai cu însuflețire și cu mai multe mijloace.

O deosebită activitate desvóltă unii singuratici, cari cu mari jertfe și multe ostenele adună documentele vechi, le studiază, indică cuprinsul lor, și prin publicațiuni și tipar le fac cunoscute în cercuri mai largi, ca să nu péră.

În direcțiunea acésta cel mai activ și mai consciențios este domnul vicariu arhieriscopesc, archimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, care acuma tipărește al doilea tom al documentelor vechi.

De o dosebită valóre literară sunt în cele din urmă manuscrisele vechi indicate în codicele Mateiu Voileanu, cari ne arată cu ce nutremânt spiritual se hrăniau Românii din Ardél în prima jumătate a vécului trecut.

Ceea ce ađi singuratici din pietate și iubire de neam păstréză, în casa proiectată se va păstra ca bun spiritual al némului românesc dela noi; cea ce activitatea singuraticilor a adunat, o activitate intrunită a tuturor va înmulți — și o va completa, ca să adunăm tóte comorile ce dóră se mai află, și să se le conservăm.

Bărbații de ađi au ajuns să se cugete la a păstra cele adunate și conservate până acuma.

Noi din inimă ne bucurăm, și spre a ajunge mai cu efect la scopul intenționat vom reproduce articolul din „Transilvania“, ca să se vadă cum crede organul Asociațiunii noastre, că scopul se va și ajunge.

Încă odată, ne bucurăm, că am ajuns să constatăm, că am adunat ceva prețios, și că acest ceva trebuie conservat în un museu propriu al nostru, în casa noastră, cu iubirea, care pentru al nostru numai noi o avem.

Revista externă.

Am făcut amintire în numărul trecut despre un ultimatum, ce se dice, că l'ar fi adresat Rusia în conțelegere cu celelalte puteri europene Greciei privitoriu la evacuarea Cretei din partea acesteia.

Scirea se desminte, dar érași nu în mod hotărît, așa, că lumea tot nu scie cu siguranță cum stă cu vestea despre acel ultimatum.

Ori cum stă lucrul, atâta se póte pr supune cu siguranță, că Grecia nu lucră numai de capul ei și se pare că Anglia și Italia s'ar afla la spatele ei, dacă nu și celelalte puteri.

Mai scii, că óre tótă scenăria de rebel greco-turcésă pe insula Creta n'a fost pusă acum la cale ca să constringă pe Turcia la întroducerea reformelor pentru ameliorarea sorții creștinilor din imperiul turcesc.

Nici nu se póte presupune altceva, căci luând în considerare amenințările celor șase puteri europene față de Grecia, la care se mai adaug și preparativele de rebel din partea Turciei contra ei, acésta ar face o nebunie, când și numai ar cerca a se opune tuturor acestor mari puteri, înain-

tea cărora dispore ca o mică tufă în întunerecul vastei păduri seculare.

Că pacea europeană nu este amenințată în mod de tot periculos din cauza evenimentelor din Creta apare și din aceea, că Maj. Sa Monarhul nostru numai Dumineca trecută a călătorit pe trei săptămâni la Cap St. Martin.

Cu tóte acestea turburările pe insula Creta n'au încetat. Creștini și mohamedani se ucid unii pe alții ca ferile sêlbaticé, ér comandanții corăbiilor marilor puteri privesc indiferenți, dar fără a permite ca resculații să priméscă alte ajutóre din afară.

Se vede, că pun pe probă puterea de viață politică a locuitorilor în mâna cărora vor să dea în viitoriu guvernarea insulei.

Un joc acesta fórte periculos, care expune peirei atâtea vieți oménesci și amenință serios și pacea europeană.

Se speră, însă că pacea totuși nu va fi amenințată pentru totdeauna pe insulă, ci se va restabili făcându-se dreptate celor asupriți și nedreptățiți.

Cestiuni bisericesci.

Un bărbat cu durere pentru afacerile bisericesci se rostí mai dílele aceste: E frumoșă organizațiunea noastră bisericésă, până însă os din óse și carne din carnea poporului va deveni va trebui să trecă vr'o două vécuri de om.

Cum e a se înțelege asta?

Poporul, aprópe pretutindenea — díse — se află pe o tréptă de cultură mult mai inferióră, decât se pricépă marile lui interese culturale și economice-bisericesci, cari în cadrul Statutului organic s'ar puté realiza, și deci organismul nostru constituțional séménă mai mult a mechanism, decât a organism viu cu putere de vieță îndestulitóre și activitate proprie.

Conversațiunea acésta a decurs între noi din incidentul unui sinod parochial la care participasem împreună și tocmai își termina agendele.

Din tot conținutul conversației un fel de pesimism cras străbate. În fond privită cestiunea, cu tóte acestea, ea conține pur adevér. Omul dedat a medita cât de cât, fie el optimistul de rangul întâiu, totuși trebuie să cadă în nedumeriri.

Este fapt notoric, că poporul nostru — eu înțeleg aci clasa țeranilor, care forméză grosul parochiilor — participă la afacerile sale bisericesci-culturale în mészură prea mică și manifestând un zel, care este egal nu odată cu zero.

Exemplu: Rémânem la sinodul din care vorba se porni.

Ș. 9 din Statutul organic prescrie 8 díle de anunțare premergétóre. Bine! S'a făcut. A dóua óră s'a anunțat și s'a atras atențiunea publicului cu destulă accentuare a acelor ce au de a urma. Díua așteptată sosese, cu tóte sforțările însă, publicul și de astă-dată n'a aflat de cuviincios a da ascultare convocării făcute. Mai mult a lene și a dóră se ivea din când în când câte un membru sinodal, și atunci, așa se pare, ca din curiositate.

Mai de interes e decursul sinodului.

Președintele deschide ședința, deschide discuțiunea, presentă obiectele de pertractat, rógă membrii a-și da părerea și aface propunerile la — și afară de obiect. Președintele propune, președintele desbate, președintele și primesce. El bietul e totul. Nici o vorbă, nici o propunere, nici o părere de altă parte, cu un cuvânt nimic. Totul se reduce la președinte, ce face el e făcut, ce nu face nu e făcut.

Executiva? Se înțelege, că nu póte fi altfel. Când președintele sinodului mișcă vr'o pétră, aceea e mișcată, când nu mișcă nimic — totul stagnează. Completă somnolență.

Într-o formă séu alta, mult-puțin, sinodul acesta își are părechia în multe comune bisericesci. De comitete și activitatea lor nici mai fac amintire, căci pe multe locuri nici se află de cuviincios lucru a se ține ședințe cu comitetele; acolo, se înțelege, epitropia ține locul la tóte.

Astfel se adeverește imputarea, ce de multe-ori se face de adversarii bisericiei, că la noi se exercită constituționalism fără popor. A cui e vina? Sistemul ca atare nu se póte învinováți, organele de supraveghiere cu atât mai puțin.

Pentru astădată lu vreau a cerceta vina, deși pentru oárbatul orientat aceea nu póte fi necunoscută și numai din cele până aci díse. Vreau să indic numai pericolul ce se póte nasce pentru prosperarea bisericiei și a poporului.

Pro primo. Biserica în desvoltarea sa este împedecată, pentru-că o grămadă de cestiuni rămân nedesbătute, nedecise, póte să fie de acele cestiuni, cari ating basa morală a parochiei.

Condițiunile prosperării sunt morala și disciplina. Cât suferă disciplina, se póte pricepe, când cugetăm că sinodul parochial trebuie să fie un fel de for, care prin autoritatea sa ar trebui să impună fie-cărui membru. Sinodul, dacă e vorba să-și împlinéscă rolul cum se cade, ar trebui să fie acea instituțiune în comună, care nu numai dirige afacerile, dar prin sfințenia sa, prin nivelul nalt la care se țin discuțiunile, promovéză concordia între frați, stimulează nobila ambiție de a se simți mândru unul fie-carele din membri, știindu-se membru unei astfel de corporațiuni și a face tot posibilul pentru a-și împlini cu vrednicie chemarea. — Atât cu privire la partea etică.

Nu puțin însă sufer și interesele materiale. Lipsită de controla trebuinciosă, de administrațiunea și manipulațiunea corectă, averea bisericiei, se înțelege, nu póte progresa cum ar trebui, ba nu odată sunt în pericol vedit nu numai interesele după capitalele existente, ci înséși capitalele.

Pro secundo. Pericol există pentru bunăstarea poporului. În comună sunt aședate instituțiuni culturale, cum este șcóla. Cu stagnarea celorlalte afaceri stagnează și afacerile școlare. Poporul nostru din cauza vitregității timpurilor și așa a suferit prea mult și suferă până de present, fiind rémas îndérétul altora cu cultura. Ce s'a negligeat în trecut, pe lângă aplicarea corectă a mijlócelor de cultură, tot se póte încă repara. Perpetuată acésta stare de lucruri și mai încolo, ușor póte duce la sinucidere națională, de ce Domnul Atotputernicul feréscă-ne!

Lupta pentru existență este un principiu, care în toate timpurile a preocupat indivizii ca și popoarele și corporațiunile ori cărei categorii acele ar fi aparținut, a preocupat și biserica mamă, care prin multe vitregități a avut a trece până când a conservat și predat nouă actualilor fii acele comori sufletești și culturale, acele instituțiuni la umbra cărora aflăm adăpost ocrotitor contra multor vicisitudini. În timpul de față lupta pentru existență nu e principiu numai, care se accentuează, ci e un absolut postulat de viață. Fără luptă nu mai e viață. Nu odată cetim cum filosofi și unii bărbați de stat susțin, că popoarele necapace de luptă trebuie să péra.

Activitate, luptă trebuie, când vorba e, sentența acesta se nu se adevărească în biserica noastră; anume activitatea intensivă la parochii.

Pomul fire-ar cât de bun, când rădăcinile din ceva pricină pătinesc și nu e îngrijit ca să aibă destul nutre-ment, în urma urmelor se va prăpădi. Și rădăcinile în cazul nostru sunt parochiile. De ele trebuie îngrijit ca bine să le fie, ca astfel binele să reverse asupra întregii biserici.

Datorința bărbaților competenți este a-și îndrepta, până nu e târziu, privirile asupra parochiilor, pentru-ca afacerile acolo să iee un avânt mai puternic, ca (vorba bărbatului din fruntea acestor șire) organizația bis. să devină cât mai îngrabă os din oșele poporului și carne din carnea lui și (tot vorba lui) organismul parochial să nu rămână mai mult mechanism, ci să fie un organism viu cu putere de viață și activitate proprie.

Vae victis — exclamau străbunii cuceritori, când armatele se reînturnau încărcate cu vr'o îmbelșugată pradă. Nouă această frică de necunoscut încă trebuie să sune mereu la urechi, când de afacerile bis. este vorba și când la împreginările, în care trăim, euzetăm. Frica necunoscutului mai ales trebuie să ne fie puternic îndemn la muncă, când vorba e de a promova pe cale constituțională interesele bisericii noastre, pe calea parochiilor.

Acest punct în discușiunile urmate până acum, deși nu ignorat, la tot cazul neglijat a fost foarte mult. Pagubă!

De altă dată mai multe.

Freatul V. G.

La jubileul „Albinei“

Din incidentul aniversării de 25 de ani dela înființarea institutului de credit și de economii „Albina“ din Sibiu, care se va serba peste o lună (27 Martiu n. 1897), un acționar de frunte al „Albinei“ ne trimite următorul articol, la care atragem atențiunea membrilor viitoare adunări generale a Institutului:

Le roi e mort, vive le roi! A murit regele, să trăească regele. Cu acest strigăt se întimpinau francesii la mărtea fiesce-cărui rege. C'un asemenea strigăt avem noi acționarii institutului de credit și de economii „Albina“ să ne întimpinăm în 27 Martie a. c. când se va serba jubileul de ani 25 al existenței acestui institut.

Cu acesta ocaziune se va vota ridicarea unui monument la mormântul lui *Visarion Roman*, primul director executiv, care prin inițiativa sa a dat naștere acestui institut.

Prin acest monument și prin „monografia“ primită de direcțiune, se va eternisa în mod cuviincios memoria acestui bărbat.

Noi acționarii, am făcut pentru veduva și pentru copiii răposatului atâta, cât nici statul nu face pentru familia celui mai meritat funcționar al său. Și bine s'a făcut, precum s'a făcut. „Recunoștința“ — ție un celebru bărbat — „este o flóre din raiu, care numai în inimi nobile încolțesce“.

Scim, că al patru-lea continent al lumii l'a descoperit Columb, cu toate acestea

lumea nu i-a dat numele descoperitorului, ci l'a numit: America, după numele lui Amerigo Vespucci, care pe urma lui Columb a făcut explorări mult mai grandioase, apoi prin scrieri a făcut lumea nouă cunoscută lumii vechi.

Astfel stăm și cu „Albina“; acest institut nu mai sémână cu acela de odinioară.

„Albina“ la început era o modestă lăntă, ađi este o fregată, care despice falnic valurile și răspândește mult bine în urma ei.

Cuvine-se deci ca tocmă cu această ocaziune să aplicăm strigătul din fruntea acestei scrieri, la cazul de față și să țiecem: A murit directorul, să trăească directorul!

Este un ce, care nu se pôte contesta, că meritul dezvoltării institutului „Albina“ la gradul, la care a ajuns în prima linie e a dlui director Partenie Cosma. „Albina“, care la început se administra de trei funcționari: un dascăl ca director, un teolog ca comptabil, cassar și totum fac. și un strajameșter (sergent major) în edificiul „Steinerne Jungfer“, are ađi un personal de peste 50 persoane. Personal, care ar face onóre ori-cărui institut de stat; dar meritul și aici în prima linie este a domniei sale, că și-a sciut alege și crește un astfel de personal. Nu i vorba, nimeni nu va trage la îndoială meritul Consiliului de direcțiune al institutului „Albina“ în toate ramurile administrațiunei. Un pipăit merit e între altele, că și-a sciut alege un astfel de director.

Am greși însă în contra datorințelor noastre de acționari, decât la acest act solemn nu ne am aduce aminte și n'am fi recunoșcători față și cu actualul director. *Unum faciendum alterum non omitendum.*

N'am s'o spun eu, că dl Cosma, ca membru în comitetul asociațiunei, și ca unul dintre cei mai valoroși membrii, are merite pentru asociațiune și pentru întemeierea școlii civile de fete, acest mărgăritar.

Tot asemenea merit are la înființarea institutului de comerț „Concordia“, al cărui president este, care cu timpul are să devină a doua fregată.

Masa studenților, o instituție forte de mare folos, care se îngrijesce de zelosa reuniune a damelor din Sibiu, în a căror frunte stă dómna Cosma, dómna soție a dlui director, s'au înființat la propunerea dlui director Cosma.

Coróna tuturor însă va forma o propunerea dlui director Cosma, primită deja de direcțiune, ca adunarea generală din incidentul jubileului, să voteze 20,000 fl. pentru înființarea unui internat de băieți în Sibiu.

Cred, că motivare nu va face trebuință.

Considerând deci toate aceste merite ale dlui director Cosma și multe altele vedute și nevedute, căci d-nia sa tace și face, eu îmi iau voie a atrage atențiunea onoratei adunări generale și a o ruga, ca să binevoască a numi o comisiune din sinul său, ca să redacteze o adresă comemorativă, pe care în forma unui album, provăcut cu subscrierea acționarilor, în semn de stimă și recunoștință, să o înmaneze dlui director Partenie Cosma.

Acosta este, cred eu, cel mai modest semn de recunoștință, dar omul modest prețuesce mai mult valoarea morală.

Alteum, dacă cineva află o formă mai potrivită de remunerațiune, declar din capul locului că mă conformez:

„Sapientia est mutare consilium in melius“.

(„Gaz. Trans.“)

Un acționar.

Reuniunea femeilor române din Sibiu.

Comitetul reuniunii femeilor române din Sibiu s'a ocupat în ședințele sale din urmă cu o cestiune de mare importanță culturală.

Este cunoscut, că acesta reuniune a înființat la 1883 și de atunci încôce susține în Sibiu o școlă elementară de fete. În 1895 și-a modificat statutele și cu acesta ocaziune și-a lătit în măsură considerabilă scopul și chemarea sa statuară. Ea este acum îndreptățită, în virtutea statutelor sale, a înființa în Sibiu o școlă pentru economia și industria de casă, precum și o preparandie pentru sexul femeesc împreunate cu internat.

Realizarea acestor mărețe scopuri culturale este marea problemă, care preocupă

de prezent comitetul actual al reuniunii. Aflăm că programul său de acțiune și-l începe ca procurarea mijloacelor materiale necesare la realizarea acestor scopuri.

Spre acest scop a decis arangiarea unei sortituri (loterii) de obiecte în decursul anului curent și în cel mai scurt timp va exmíte un apel către întreg publicul românesc din patria noastră.

Acest apel îl vom publica și noi în totă extensiunea sa și asupra lui atragem de pe acum atențiunea și aprecierea binevoitoare a onoraților nostri cetitori.

Tot cu acesta ocaziune amintim, că în timpul mai recent s'au însinuat și în ședința ultimă a comitetului au fost primite și declarate de membri ordinari ai reuniunii cu taxă anuală de câte 2 fl. v. a. dómnele: Iustina Covrig, Elena Florea, Elena Maftiu, Silvia Marian, Susana Pop și domnișora Emilia Vintilă, toate din Sibiu; ție de membri ajulători cu taxă anuală de 2 fl. v. a. dnii: Radu Ardelea, Anastasiu Boiu, Aurel Buija, Ioan Dejenar, Ioan Dimitriu, Ludovic A. Mazzuchi, Teofil Nicodinescu, Aurel St. Șulțiu, Petru Tincu, Octavian Tobias și Emil Vințeler, toți din Sibiu.

Asemenea aflăm că dómna Maria Sigerius dl Vilhelm Sigerius și dl Ludovic Erler din Sibiu au contribuit la fondul reuniunii cu câte 2 fl. v. a.

Scopurile, cu a căror realizare se ocupă acesta reuniune, o îndreptătesc ca să apeleze și să fie cu căldură împărțită de spriginul material al tuturor Românilor.

Din România.

Sâmbătă dimineața la ora 9, prințul **Dimitrie Ghica**, președintele Senatului, a încetat din viață.

În tot timpul zilei de Vineri nu putuse lua aici un aliment, ție noștea i-a fost foarte agitată. În spre ziua numai suferințele i s'au mai calmat. O somnolență cuprinsese organismul său oșobit. În starea acesta, vecină cu mărtea, a rămas până la orele 8 și jumătate, când — deshidrând ochii — a cerut să i se dea puțin vin.

I s'a dat o lingură. Puțin timp după aceea a sucombat.

Date biografice.

Țăta câte-va date din viața ilustrului defunct.

S'a născut în Bucuresci la anul 1816, — avea prin urmare 81 de ani — și este fiul voevodului țerei românești Grigorie Ghica, care a domnit între anii 1821 și 1828.

Și-a făcut studiile în Germania și după terminarea lor, a fost solicitat de către împăratul Nicolae I al Rusiei să primască gradul de ofițer de cavalerie în garda imperială, ceea-ce tinerul principe acceptă.

Neputând împăca părerile sale cu autocratismul politicei rusesci, Dimitrie Ghica părăsese curtea țarului după doi ani și întreprinde o călătorie prin Europa, în scopul de a se instrui și a lărgi cercul cunoștințelor sale.

Se reîntorce în țără la 1864 și stă retras, continuând viața de studii începută în Apus, până în momentul când țera, mișcată de curentul de emancipare și libertate, este ocupată de armata turcă.

Comisarul imperial, Fuad Efendi, trimis în țără cu un corp de oștire spre a astimpăra pe revoluționari, venind în Bucuresci, convoca la Cotroceni pe notabilii Capitalei.

Prințul Ghica, deși rănit la picior într'o vânătoare, este transportat în trăsura la Cotroceni. Aici, în întvederea ce a avut cu Fuad Efendi, el avu curaj să-i cêră, ca primă condiție pentru liniștirea spiritelor, a părăsi capitala, împreună cu armata turcă tăbărită la Cotroceni.

Anul revoluției trece.

În anul 1849, 15.000 de Români transilvăneni, fugind de revoluția ungerescă, sunt primiți de către prințul Ghica, care îi ajută după puterile sale, necruțând nici banii, nici ostelile pentru buna primire și adăpostirea lor în țără.

Nemulțumit de starea de lucruri creată țerilor române prin tratatul dela Balta Liman, principele Ghica stă retras de afacerile statului până după răboiul din 1853, când cedează insistențelor amicilor săi și primesece pos-

tul de membru al divanului de apel din Bucuresci, în 1854.

Un an după aceea, prințul domnitor Barbu Știrbeiu îi propune înaltul post de agă al capitalei, pe care Dimitriu Ghica, după orecare ezitare, îl primesece.

Președinte al municipalității în 1857, prințul Ghica este ales în acelaș an deputat al divanului ad-hoc și cu toate că familia sa dăduse țarei 11 prinți, totuși — animat de un înalt sentiment de dragoste către țerile surori — el refuză să candideze la domnie, în divanul care a dat României pe primul său domnitor Alexandru Ioan I.

În 1859 el este numit Președinte al Curții de apel și în același an este din nou ales președinte al municipalității.

Dela 1860 își începe cariera ministerială, când i se încredințază formarea primului cabinet sub Cuza. El își i-a portofoliul finanțelor și rămâne în aceste înalte demnități până în 1862.

La parte împreună cu Brătenii, Rosetti și ceilalți la răsturnarea din 1866 și dela această dată ocupă până în 1868, succesiv, posturile de ministru de interne, de externe și lucrări publice, în diferite combinațiuni.

În acest din urma an, prințul Ghica este ales președinte al camerei, demnitate pe care o deține până în 1873. Din 1873 până în ultimul moment, prințul Ghica a continuat să ocupe cele mai înalte demnități ale statului.

Activitatea lui Dimitriu Ghica a fost imensă. Tot-deauna în fruntea operelor de bine-facere, defunctul era președinte al societății „Crucea Roșie“, care și datorese în mare parte existența și prosperitatea sa îngrijirilor sale neobosite. Presida de asemenea comitetul binefacerilor și alte numeroase societăți de caritate.

Dar nu numai binefacerea a fost scopul existenței sale. O bună parte din activitatea sa a fost consacrată dezvoltării economice a statului român. A luat, până în ultimul moment, parte ca membru în consiliile de administrație a regiei monopolurilor, a creditului funciar, a societății de construcții, a societății de asigurare „Dacia-România“, a căilor ferate. etc. — și luminele ca și cunoștințelor sale varii au fost tot-deauna apreciate.

Tot în această ramură a activității sale, se pot pune și stăruințele ce și-a dat pentru înfrumșetarea Sinaei. Dacă astăzi această localitate rivalisează cu cele dintâi stațiuni de vilegiatură europene, se datorese, în cea mai mare parte, impulsului ce prințul Ghica a sciut să dea dezvoltării sale.

De aceea nici nu e de mirare, că omul acesta lasă în urmă-i un nume atât de popular. Binevoitor și atabil cu toți cei cari aveau prilejul fericit de a se apropia de el, prințul Ghica a sciut să păstreze neatinsse tradițiile familiei sale.

Nota caracteristică a defunctului în politică a fost — totdeauna — moderațiunea și dinasticismul cel mai cald. O împrejurare a pus în evidență această calitate, care nu s'a desmințit nici odată la prințul Ghica: a refuzat categoric să presideze întrunirile liberale, în care persoana Maiestății Sale regelui a fost adusă în discuție. Faptul e de dată recentă și e în memoria tuturor.

Prințul Ghica a fost, în cursul lungi sale vieți, onorat cu numeroase decorațiuni din partea Soveranilor cari au putut să aprecieze meritele sale.

Pe lângă ordinele naționale ale cărora mari cordóne le poseda fostul președinte al senatului mai avé încă „11 mari cordóne“ străine.

Din toate părțile au sosit coróne. M. S. Regele a comendat o corónă care a fost depusă pe catafalca. Camera și senatul au depus și ele câte o corónă.

Toate societățile la cari prințul Ghica era președinte au arborat drapele negre.

Inmormântarea prințului Ghica s'a făcut ieri la orele 2 d. a. la cimiterul Șerban Vodă (Bellu), pe comptul statului.

Ca reprezentant al Maj. Sale regelui Carol la înmormântare a fost A. S. Principele Ferdinand, moștenitorul de tron, carele a asistat însoșit de casa militară regală.

Atât camera cât și senatul au ridicat ședințele în semn de doliu, anunțând viitoare ședință pe ađi.

(După „E.“)

clușune: Deci codificarea Consiliului I. Metropolitan (Provincial) din 1872, cu privire la compunerea și constituirea Sinodului noastre nu făcure și nu face onore bisericii române unite.

In Nr. 14 în pasagiul: „Unirea“ etc. în loc de: voia să semene și semănța aruncată de sus etc. să se cetască: voia să semene calare, ca semănța arucată de sus să ajungă mai curând în țelină — agru etc.

In pasagiul: Nerecunoștința etc., în citatul: Șiquis etc. înainte de cuvântul ut să se adaugă cuvântul: si.

In Nr. 15 în pasagiul: Corespondența etc., citatul să se cetască așa: Ubi sol nullus calor.

In pasagiul: In Anglia etc., în loc de Japonia să se cetască: Spania etc.

In fine în pasagiul: Er de liberalii etc., în loc de susceptibilitate să se cetască: susceptibilitate etc.

*

Tot așa s'au strecurat mai multe erori de tipar și în corespondența publicată tot în acest număr sub rubrica „Din parohii“, pe cari încă le îndreptăm aci. Așa:

In pasagiul prim în loc de Deva, să se cetască: Deda.

In pasagiul al treilea în loc de: Jelesc și ce acest popor etc., să se cetască: Jelesce, și ce, acest popor etc.

In pasagiul: Dacă li s'ar arătat etc., în loc de indisect să se cetască: îndirect etc.

In pasagiul: Unul etc. în loc de: să atace, să se cetască: se atacă etc.

In pasagiul: Nu-i vorbă, etc. în loc de: promisiune să se cetască: permisiune etc.

In pasagiul: Când se va edifica etc. în loc de: și, să se cetască: în etc.

In pasagiul: Sciind deci, etc. în loc de: sunt gata jertfi să se cetască: sunt gata a jertfi etc.

In fine subscrierea este a se îndrepta în loc de Ioan Radu — Mateiu Radu.

* * *

Bibliografic. În tipografia A. Mureșan din Brașov a apărut „Răspuns“ la „Cartea neagră“ (A fekete könyv) scrisă de Stefan Keményi, 1849. Tot broșura aceasta care se extinde pe 366 pag. cuprinde și „Incendierea și devastarea Aiudului în 1849. Atât „răspunsul“, cât și adausul sunt scrise cu mult sentiment de bătrânul Axente Sever. Valoarea faptelor enarate o ridică împregiurarea, că sunt scrise de unul, care a fost la toate martor ocular și a luat parte activă în toate. Dragostea pentru poporul român, ce transpiră din această scriere, precum și energia în stil și tăria convingerii o fac interesantă și merită să fie citită. Broșura costă numai 65 cr. și se află de vânzare și la Librăria noastră Archiepiscopalească.

Corespondență particulară

a „Telegrafului Român“.

Din Treiscauca.

Onorabilă Redacțiune!

Foia magiară „Székely Föld“ din Chezd-Oșorheiu în numărul său 13 din 14 a curente, sub titlul: „romanizare — vulgo — valachizare în comitatul Treiscauca“, publică și corespondență, scrisă de un „observator (figyelő), — de un cuprins, ce numai creerii înfierbântați a unui sēcui „înțelept“ pôte născoci și produce.

Motivul, ce a îndemnat de astădată pe corespondentul, care pôte fi redactorul însuși, să alarmeze publicul magiar și să strige organelor administrative: „Videant consules“ — este, că românii gr. orientali și gr. catolici cu nume magiare și carii vorbesc numai limba magiară, ce au vorbit-o și strămoșii lor, în mod provocător și bat peptul declarându-se de români. „Nu în zadar se luptă Ungaria“, și ce corespondentul, „pentru înființarea unei episcopii magiare gr. catolice, pentru-că din vechii sēcui gr. catholici, preoții lor veniți din Blaș, fac valachi.“

Deocamdată se învêrtesc corespondentul pe lângă comuna Chezd-Polyán, unde este izvorul apei minerale „Venus“, sediul protopopului gr. catolic, pe ai cărui credin-

cioși privindu-i de maghiari, fiind-că nu vorbesc românește, se amestecă în căsătorii cu romano-catolicii și totuși și ce sunt români. — Injură pe protopopul cu nume magiar... în terminii cei mai kocsis-esci. „Acest domn“ și ce „nici n'are numai două fețe ca „Janas“, ci fiind-că îl chiamă „Iános“, are trei. Una, pe care o cunoscem, o pörtă înainte, această este fața de guvernamentală, una jos în ceafă, care este fața de opozițională, ăr cealaltă o pörtă sub „Kazsula“, fiind-că o pörtă secret, nu se pôte vedea, și această este fața de „daco-roman“.

Abstrag dela asemănarea „invențioasă“ cum știu face sēcuii noștri dela pörta orientului, pe care ei sunt chemați a'l civiliza și a fi ca sentinela la hotarele țerei contra panromanismului și a colosului nordic, după teoria lui Beksics, döră, nime nu se va mira mai tare de epitetul „daco-roman“ ce i se dă, ca însuși protopopul gr. catolic, care abia se căsnește cu limba română, pe care nici n'are cu cine o vorbi în toate comunele sale din cotele Treiscauca și Ciuc. De catolic, apoi este neîntrecut în sentimentele sale chiar și de frații maghiari adevărat catolici. Se obicinuesc numai a se numi de confesiune română (oláh-vallásnak) chiar de cătră sēcuii conlocuitori, toți cei ce aparțin la religiunea gr. orientală și gr. catolică, și dacă au uitat limba maternă, precum se afirmă și credincioșii, carii știu, că românii aparțin numai la așeste două biserici, care sunt și trebuie să fie naționale. — Acesta este ghimpele cel mai mare, ce înțepă ochii șovinistilor noștri sēcui, carii vrău a fi și se țin de mai mari maghiari decât fii lui Arpad din pusteale Ungariei.

Terminând corespondentul lui „Székely Föld“ cu protopopul gr. catolic, trece la comuna Brețcu, despre a cărei locuitori români în „deal“ și ce, că formăde o casă în marea mare magiară. Acestia, deși mulți au case proprii și în șes, între sēcui, nici pentru lumea această nu s'ar strămuta cu locuința acolo între dēnsii. Aci vrea să facă corespondentul politică și mai „mare“ susținend, că tot „reverenda“ este cauza izolării românilor de maghiari, pentru-că, pe când exista în orașul „de glorioasă“ amintire Sibiu, unde de mai multe ori s'a învêrtit „Bém apó“ (moșul Bem), un tribunal de presă, a cărui juri, ro-

mâni și sași, au declarat de nevinovați pe redactorii trădători de patriă, — pe atunci mergeau din Brețcu în continuu telegrame de felicitare pe ascuns; și „valachimea“ din Brețcu a consimțit cu Tribunistii, pentru-că nime n'a protestat contra acelor telegrame.

De lucruri vechi și aduce aminte corespondentul, care sub „reverenda“ din Brețcu înțelege pe protopopul, despre care susține, că are numai două fețe, în contrast cu protopopul gr. catolic, pe care l'a făcut cu trei fețe. Protopopul din Brețcu adevă, cu care corespondentul ar fi convenit cândva ca cu un „tópapi méltóságban leledző urasággal“ în societate magiară se declară, că e mândru a fi cetățen magiar, pe când sub ascuns este „daco-roman“ și astfel încă un mare contrariu al patriei, care l'a hrănit la sinul său nisce agitatori neînfrânați ce umblă după martiragiul atât de rentabil, asupra cărora atrage atențiunea organelor administrative, amenințând totdeodată, că „baj lesz“ dacă preoții nu vor capacita pe credincioșii ce nu vorbesc românește, cum că ei nu sunt români, ci sēcui.

Ar trece omul ușor peste haluciațiunile unor fițiuce magiare din provincie, dacă n'ar vedea cât de amenințătoare devin și acestea, când este vorba de a se fi afirmat românul ca român.

„Pesti Napló“ în nrul său din 7 Iuliu a. tr. atrage atențiunea guvernului asupra „lucrărilor de subminare decurse cu succes în comitatul Treiscaucelor“ și propune crearea unei episcopii gr. orientale magiare în scopul salvării „sēcuiilor“ de romanizare. Acest țiar mare cere și mai mult decât ficia sa „Székely Föld“ din orașul sēcuesc Chezd-Oșorheiu, care se mulțamește deocamdată cu crearea unei episcopii gr. catolice în Sēcuiime.

Dar despre aceste aiurări a grandomanilor noștri, cu permisiunea Onorabilei redacțiuni, mai pe larg cu altă ocaziune, când voiu arăta, cine și câți sunt în sēcuiime acei maghiari gr. or. și gr. cat. pentru care se vorbesce despre crearea unei episcopii. C.

Loterie.

Mercuri, în 3 Martiu n. 1897.

Sibiu: 9 83 60 86 75

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1896.

Table with multiple columns showing train schedules for routes: Budapest - Predeal, Budapest - Arad - Teiuș, and Budapest, gara de vest - Orșova - Verciorova. Includes columns for train type, departure times, and arrival times.

Notă: Órele însemnate în stēnga stațiunilor sunt a se ceti din sus în jos cele însemnate în drēpta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă órele de lópte.